

LA POESIA, LA GEOMETRIA

RAMON DACHS

“Digueren los ulls a l’enteniment que entengués Déus en la sua infinitat, e dix l’enteniment als ulls que esguardassen lo sol en lo migdia.” Heus ací un interessant i bell proverbi de Ramon Llull (*Arbre de ciència*, 1295), que tot seguit metamorfosarem. Allà on ell diu *ulls*, nosaltres hi pensarem el món exterior, ple de formes tangibles als nostres sentits. I allí on ell diu *enteniment*, hi veurem el món interior, de les idees i les emocions intangibles. Quines són les formes ideals subjacents en els objectes materials que ens envolten? Són, sens dubte, les formes geomètriques, pura abstracció formal i ciència de l’espai. Quines, les creacions del llenguatge que atenyen la màxima intensitat, on la paraula és sotmesa a vertiginoses plusvàlues estètiques, semàntiques i morfosintàctiques? Els poemes, obres d’art del llenguatge, cristallitzacions que provenen, a través dels mots, del més pregon coneixement del límit. Del límit, primerament, de les pròpies facultats. Del límit, també, del llenguatge mateix. De l’experiència d’existir amb consciència de fer-ho. De la condició humana més enllà de l’anècdota biogràfica. Perquè parlem de la poesia com a experiència i forma de coneixement. Com ho són l’art, la ciència, l’amor. Parlem, en definitiva, de l’experiència de la poesia, tan diferent de la mal anomenada *poesia de l’experiència* (fruit bord, sovint, de la inexperiència més flagrant). I el coneixement i l’experiència guanyats en els autèntics poemes, bé de béns que els estetes assimilen a la bellesa, els místics al sagrat, els moralistes al bé, Roland Barthes (1915-1980) i alguns lectors feliços a “moments de veritat”, i els poetes a la mateixa poesia, són interiors i exteriors alhora. És a dir, totals. Alteren la vida del subjecte amb la mateixa contundència que enamorar-se, traure’s el carnet de conduir o quedar-se sense feina. Podem, per tant, arribats a aquest punt, metamorfosar el proverbi de Llull com segueix: “Digué la geometria al poeta que entengués la Poesia en la seva infinitat, i digué el poeta a la geometria que dibuixés la llum al migdia.” Al migdia que, com sabem, és l’hora en què l’ombra s’escurça fins a extingir-se, i els colors (“...I rouge, O bleu, U vert”, apuntà Rimbaud, 1873) empal·lideixen absorbits per la blancor resplendent que cega les formes reverberants. A Giuseppe

Ungaretti devem: “*Mattina*: M’illumino / d’immensso” (1917). A més de poema esplèndid (el reproduïm íntegre), ens val d’esplèndid emblema del fenomen descrit.

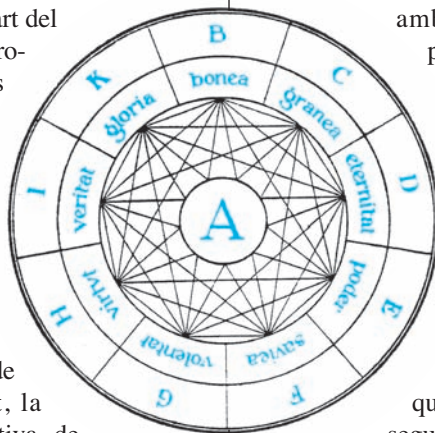
Conta Heròdot al segon llibre de les *Històries* (s. V a. C.) que Sesostri, faraó d’Egipte a l’Imperi Mitjà, havia convertit la vall cultivable del Nil en una quadrícula de parcel·les idèntiques objecte de tributació, que censà i repartí entre els seus súbdits. Com que el riu creixia i decreixia periòdicament alterant el seu curs i modificant part de les parcel·les, els recaptadors hagueren de desenvolupar la geometria per refer anualment l’agrimensura dels terrenys afectats, i calcular així amb equanimitat les proporcions tributàries que hi eren aplicables. La geometria naix, com veiem, associada a l’aritmètica i, en certa manera, a l’àlgebra. Extrapolant el joc de Rimbaud

amb les vocals introduït més amunt, podríem dir: 1 el punt, 2 la línia, 3 el triangle i la superfície, 4 el tetràedre i el volum. L’1 és, a més, la unitat.

El 2, la dualitat. El 3, la síntesi restauradora. El 4, nombre tradicionalment cosmològic, les edats, els elements, les estacions, els punts cardinals... és a dir, el món. Si sumem 1, 2, 3, i 4, obtenim el 10, que és el nombre de dits de les mans. Pitàgores (s. VI a. C.), que el considerarà perfecte, el representà

–segurament, col·locant pedres al terra– en forma de triangle equilàter compost de deu punts equidistants alineats segons l’estructura $1 + 2 + 3 + 4$. D’altra banda $10^4 = 10.000$ és el nombre amb què els xinesos representen l’infinít.

Els humans, cossos sensibles i pensants condicionats a percebre-ho tot antropomòrficament, tendim, com a tals, tant al sistema decimal de numeració, com a la metaforització (per analogia i simbolització conceptuals) de què es nodreixen la llengua i, sobretot, la poesia. I el poeta, arquetipus de tots els poetes, en una lluita sostinguda amb l’àngel (*Gènesi* 32: 25-32), tempteja a través dels segles, comptant les síl·labes amb els dits, l’agrimensura de la ment, que, com Llull les seves figures, segmenta i triangula metafòricament. Els “ulls” i l’“enteniment”, la percepció i la cognició, la geometria i el poema esdevenen “amic” i “amat” lul·lians abraçant-se en la llum sens ombres del zenit, del mot just entre mots justos, del poema equilàter exacte, decàleg i arquetipus de tots els poemes. Infinít per sempre.

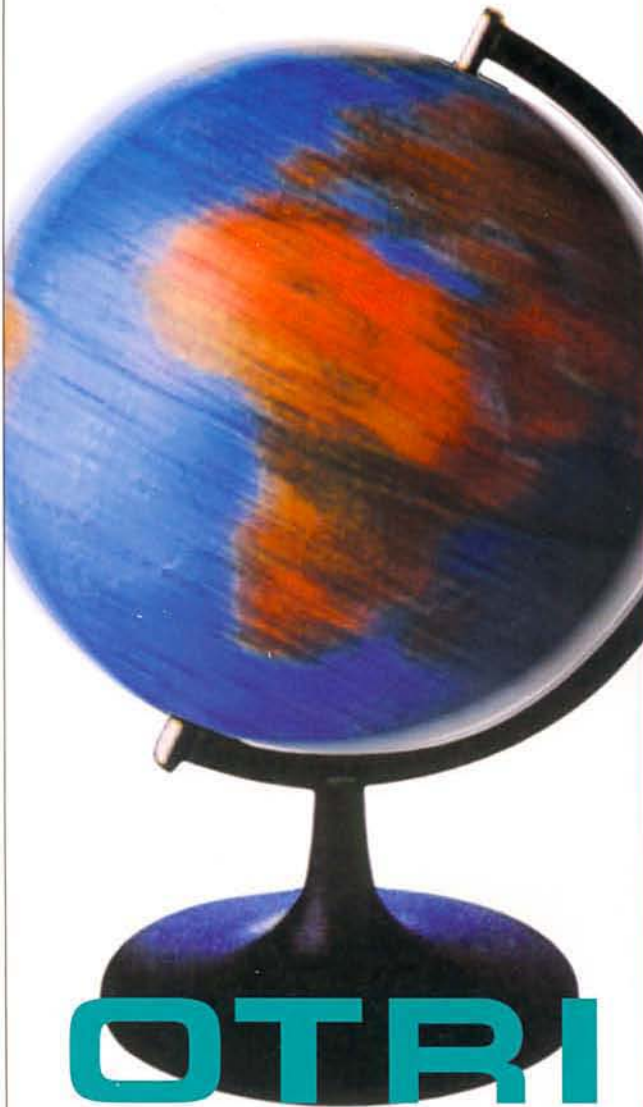
OTRI

OFICINA DE TRANSFERÈNCIA
DE RESULTATS D'INVESTIGACIÓ

L'**OTRI** és l'oficina universitària encarregada de facilitar i promoure la col·laboració amb l'exterior dels grups de recerca de la Universitat de València. Integrada dins de la xarxa nacional de OTRI/OTT i recolzada per la Secretaria General del Pla Nacional de R+D, L'**OTRI** possibilita la col·laboració tecnològica de les empreses valencianes en qualsevol centre públic d'investigació espanyol i estranger.

L'**OTRI** depén del vice-rectorat d'investigació de la Universitat de València i té com a principals funcions:

- **Identificar i difondre** entre les empreses els resultats transferibles generats per grups de recerca actius.
- **Gestionar** les Patents Universitàries.
- **Actuar d'intermediari** entre les empreses, les administracions públiques i la CEE per a la gestió de projectes de R+D conjunts amb la Universitat de València, col·laborant i participant en la negociació dels contractes d'investigació.
- **Col·laborar** en l'intercanvi de personal investigador entre les empreses i la Universitat de València, facilitant la informació necessària als potencials beneficiaris de les ajudes existents per a tal fi.
- **Informar** selectivament sobre els Programes Comunitaris de R+D, facilitant tècnicament l'elaboració i gestionant la tramitació dels mateixos.

C/ L'ANTIGA SENDA DE SENENT, 11. 46023 VALÈNCIA
TEL: 386 40 42 - 386 40 44. FAX: 386 42 24

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Si eres jove

SABEM ALLÒ QUE NECESSITES

¡Aquesta és la teua!

Tens inquietuds. Saps el que vols. Fa temps que ho tens clar. Hi ha moltes coses que t'abelleix fer i tens pressa. I per fi, hi ha un banc que ho ha entés.

Finalment, el teu compte corrent o la teua llibreta. Obre un Compte 20. Un compte sense despeses ni comissions, i veuràs el que és traure rendibilitat als teus diners. Tot són avantatges.

D'entrada, pots obrir-la en qualsevol de les 2.700 sucursals del Central Hispano. I per la teua comoditat pots manejar el teu compte 20 des de qualsevol telèfon.

Som en la teua línia, en el **902 24 24 24**

Central Hispano

Informa't a les Oficines del Central Hispano 20:

Campus Burjassot
Tel. 96 390 03 66
Burjassot

Campus Blasco Ibáñez
(darrere el Col·legi Major Lluís Vives)
Tel. 96 393 48 33
València

Serrano Morales, 4
(junt a la Plaça Cánovas)
Tel. 96 373 25 45
València